

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/64/2018
Identifikačné číslo spisu: 1710202251
Dátum vydania rozhodnutia: 10.12.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1710202251.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Z. C., zomrelom XX. novembra XXXX, naposledy bývajúcim v C., T. XX, 2/ G. R., bývajúcej v C., K. XX, 3/ X. S., bývajúcej v C., D. 2, 4/ T. K., bývajúcej v C., H. D. X/A, 5/ Q. C., bývajúcej v E., Q. X/X, 6/ R. N., bývajúceho v T., K. XXX, zastúpených advokátskou kanceláriou AK MS s.r.o., so sídlom v Bratislave, Galandova 3, proti žalovaným 1/ Gabrielovi Horváthovi, bývajúcemu v Malinove, Športová 17, 2/ Oľge Horváthovej, bývajúcej v Malinove, Športová 17, obaja zastúpení JUDr. Annou Polónyovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Chorvátska 12, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 8 C 53/2010, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 14. júna 2016 sp. zn. 14 Co 602/2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo 14. júna 2016 sp. zn. 14Co/602/2013 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa žalobou pôvodne domáhali určenia, že sú vlastníkami nehnuteľností, a to pozemkov pôvodne evidovaných vo vložke č. XXX ako parc. č. 949/23, orná pôda o výmere 1 692 m² katastrálne územie Z., okres K. a to každý vo výške spoluvlastníckeho podielu 2/12 a žalobca 6/ bez určenia výšky spoluvlastníckeho podielu. Na pojednávaní z 25. júna 2013 žalobcovia žiadali pripustiť zmenu petitu tak, že žalobcovia sú vlastníkami pozemkov parc. č. 949/23, o výmere 556 m², záhrada a parc. č. 949/466, o výmere 28 m², zastavané plochy a nádvoría, vytvorené geometrickým plánom č. 66/2012 vyhotoveného ISA systém s.r.o., so sídlom v Bratislave, Saratovská 26/A, ktorý bude neoddeliteľnou súčasťou rozsudku, nachádzajúceho sa v katastrálnom území Z., obec Z., každý v podiele 2/12. Súčasne žiadali, aby žalovaní boli povinní vydať žalobcom nehnuteľnosti a to parc. č. 949/465, o výmere 556 m², záhrada a parc. č. 949/466, o výmere 28 m², zastavané plochy a nádvoría, zastavané plochy a nádvoría, vytvorené geometrickým plánom č. 66/2012, vyhotoveného ISA systém s.r.o., so sídlom v Bratislave, Saratovská 26/A, ktorý bude neoddeliteľnou súčasťou rozsudku, nachádzajúce sa v katastrálnom území Z., obec Z. a to do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku. Uvedenú zmenu petitu súd na predmetnom pojednávaní pripustil.

2. Okresný súd Pezinok uznesením z 25. júna 2013 č.k. 8C 53/2010-131 vyzval žalobcov aby v lehote 10 dní od doručenia uznesenia zaplatili súdny poplatok za zmenený petit podanej žaloby vo výške 99,50 Eur. Uznesenie napadli žalobcovia odvolaním.

3. Okresný súd Pezinok (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. júna 2013 č. k. 8C/53/2010-140 žalobu zamietol a žalobcom uložil povinnosť zaplatiť žalovaným náhradu trov konania a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 3 304,23 Eur do rúk právnej zástupkyne žalovaných JUDr. Anny Polónyovej, advokátky, do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Zamietnutie žalobného petitu o určenie vlastníckeho práva odôvodnil § 80 písm. c/ OSP, majúc za to, že na určenie vlastníckeho práva nie je daný naliehavý právny záujem. Dôvodil, že zamietnutím žalobného petitu o určenie vlastníckeho práva sa nedôvodným súčasne stal aj žalobný petit o vydanie spornej nehnuteľnosti žalobcom. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 2 OSP. Rozsudok napadli žalobcovia v celom rozsahu odvolaním.

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“), konajúci o odvolaní žalobcov proti rozsudku a uzneseniu súdu prvej inštancie, rozsudkom zo 14. júla 2017 sp. zn. 5Co158/2017 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej a uznesenie súdu prvej inštancie o poplatkovej povinnosti za zmenený petit podanej žaloby potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 OSP), žalovaným náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

5. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalobcovia v II., III., IV., V. a VI. rade (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie tvrdiac, že odvolací súd nepostupoval v súlade s ustanoveniami vtedy platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku, keď konal so žalobcom I/, ktorý dňa 16. novembra 2015 zomrel, a teda nemal spôsobilosť byť stranou sporu. Mali za to, že postupom odvolacieho súdu im bolo porušené právo na spravodlivý proces. Žiadali preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

6. Žalovaní k dovolaniu uviedli, že postupom odvolacieho súdu nedošlo k znemožneniu žiadnych procesných práv právnych nástupcov žalobcu I/, ani porušeniu ich práv na spravodlivý proces, a navrhli, aby dovolací súd dovolanie odmietol a žalovaným priznal náhradu trov dovolacieho konania.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), preskúmal vec bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu treba zrušiť, pretože dovolanie žalobcov je dôvodné. Vychádzal pritom z týchto záverov:

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho

súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolanie žalobcov posúdil dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že dovolací dôvod, ktorý žalobcovia uplatnili, treba posúdiť podľa § 420 písm. b/ CSP.

13. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že pôvodný žalobca 1/ Michal Bartoš, zomrel dňa 16. novembra 2015 (viď úmrtý list z 18. novembra 2015 na č. l. 199 spisu).

14. Podľa § 161 ods. 1, 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

15. Podľa § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Podľa § 7 ods. 1 a 2 veta prvá Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé. Smrťou táto spôsobilosť zanikne.

16. Podľa § 63 ods. 1 a 2 CSP, ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

17. Odvolací súd napadnuté rozhodnutia súdu prvej inštancie potvrdil rozsudkom zo 14. júla 2017 sp. zn. 5Co158/2017. Z uvedeného je teda zrejmé, že odvolací súd konal, v čase rozhodovania odvolacieho súdu, už so zomrelým žalobcom 1/, hoci tento spôsobilosť mať práva a povinnosti a tým jeho procesná subjektivita zanikla jeho smrťou. Nedostatok procesnej podmienky v podobe absencie procesnej subjektivity je nedostatkom neodstrániteľným. Z uvedeného vyplýva, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu žalobca 1/ už nemal spôsobilosť mať práva a povinnosti a procesná subjektivita zanikla jeho smrťou.

18. Pokiaľ odvolací súd považoval žalobcu 1/ naďalej za stranu sporu a nedodrжал postup podľa § 63 CSP, vykazuje jeho postup a rozhodnutie znaky procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. b/ CSP, na ktorú bolo potrebné vziať zreteľ. Uvedená vada zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale tiež jeho opodstatnenosť. V prípade, že v konaní dôjde k vade takejto povahy, je potrebné napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť.

19. Dovolací súd z uvedeného dôvodu rozsudok odvolacieho súdu zrušil v celom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP), v ktorom odvolací súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie (sčasti) zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať (§ 63 CSP).

20. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

21. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.